

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
з Австрії:
за цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з висилкою двічі
в тиждень 5½ долара, або 10
рублів; з висилкою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що днів
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» при ул.
Осоливських ч. II. (партер)
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовского в насажі Гав-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні довесеня по 30 сот.
від стрічки.

Який вихід з угорського пересилена?

(X) Як небудь здавало ся, що угода угорська переведена визначним державником угорским Фр. Деаком в виді дуалізму надала краям корони св. Стефана певні підвалини до конституційного чотку, всеж таки Угорщина похожа на вулкан, котрий в ряди-годи вибухає, а хоч опісля затихне на якийсь час, на ново з більшою ще силою потрясає підвалини не тільки самої Угорщини, але всеї монархії. І тепер опинила ся Угорщина в такому положенні. Мадярські незалежні під проводом Кошута не понесли давних своїх змагань до досягнення народо-господарської, національної і державної самостійности, дуалізм видає ся їм перестарілою формою і для досягнення сеї окремишности висунули они домаганє до відокремлення банкового і народо-господарського.

В давніших статях подавали ми хід сеї справи і вказували на відпорне становище Корони супроти сих змагань. В останніх днях здавало ся, що навіть Кошут випустив уже керму сторонництва незалежних із своїх рук і що президент посольської палати Юст випре его із сего становища. Кошут виповів єму явну боротьбу, бажаючи з ним зміряти ся в боротьбі. Кошут стояв за тим, щоби банковий і народо-господарський розділ відпочити до пізнійшої пори і в тій цілі незалежні мають видавати маніфест до народу, щоби розділ банку австро угорського відрочено до 1911, а цлого розділу до 1917 (себто до речинця віднови торгових договорів з заграницею). Гадка Кошута побідила в сторонництві незалежних, а на перший план висунено переведенє в борчюї реформи. Ріжниця лише в тім, що Юст домагає ся загального і рівного права виборчого, коли тимчасом коаліційне міністерство радо би се перевести в дусі значно обкрової реформи гр. Андрашого.

Маніфест до народу, про який тепер думають незалежні, не буде одначе мати практичного значіння, а виглядати ме неначе посмертний заповіт. Про банкову і народо-господарську справу не буде рішати теперішній угорський сойм, а новий на основі виборчої реформи зложений. Ніхто не може предвидіти, який буде его склад. Хоч би як силкували ся мадярські верховладники обмежити права широких верств народних, всеж таки переогодом здобудуть собі они менший або більший вплив на державні справи, а верховлада Мадярів обезпечена їм Деаківскою угодою з часом повинна уступити в користь рівноправности з иншими немадярскими народностями. Тимто про банкову і народо-господарську справу не буде рішати фракція Кошута або Юста, але якась більшість соймова, про котрої склад ще нині навіть приближно не можна нічого певного сказати. Се питання будучини, а на перше місце висуває ся виборча реформа, котра може довести переогодом до розвязки пересилена угорського. Скорше чи пізніше немадярські народности мусять

добити ся впливу і значіння, а з тим щезне верховлада Мадярів і краї корони св. Стефана дійдуть до рівноваги і спокою.

Огляд часописий.

(„Буковина“ про розлом укр.-руск. клубу парламентарного. Суд „Громадского Голосу“ над рускими послами і его ради для них).

(Дальше):

„Гром. Голос“ в ч. 22. в статі „Чи се провидирі народу“ оцінює діяльність послів держ. ради. Значивши на початку, що нібито маси нашого народу в Галичині загалом радикальні політично, пригадує, що национ.-демокр. кандидати грали підчас виборів ролю ярих політичних радикалів (були, як казав п. Романчук, gross und wild), що спершу і парлам. клуб руский виступав дуже радикально (обструкційні епіви, пультові метавки посла Бачинського і т. п.), але відтак однодушність клубу в обороні інтересів народу почала колоти ся.

„Головна причина сему, пише дальше „Гр. Голос“, що більшість українського клубу—себто національні демократи—поклала в основу своєї діяльности не найважнійші—економічні інтереси наших селянських мас (хоть і треба сказати правду, що соціальні демократи не дбали про ті інтереси і так як більшість українського клубу—що однак не перешкоджає їм тепер чванити ся, що они в парламенті—одинокі оборонці економічних інтересів народних мас, себто й наших селянських), але більше культурні, проти яких не мали нічого й наші народні мася, навпаки, підпірали тут наших послів льовлянською самопсьвятно з тій надію, що з сего вийде полекша й їм—але які виродили ся в руках окремих національно-демократичних послів у погоню за посадами й авансами, на ріжних полях: адміністративнім, шкільнім, судівничім і банковім. До сего дадало ся те, що буковинські члени клубу ввійшли туди яко репрезентанти не опозиції, але дружби з правительством краєвим, а льогічно, й центральним. Ся обставина з гори підтягла одно крило українському опозиційному вірлови, а що послы буковинські, а за ними й деякі—найвпливовіші—галицькі, у котрих, до того, пробудила ся давна народовецка душа—клерикалів і крутїв політичних—котрі стали колоти того вірла в само серце так, що він почав злітати чим раз нижче“.

Відтак пригадує „Гром. Голос“, що радик. партія ухвалила на вторішнім зїзді візване до клубу, щоби перейшов в радикальну опозицію, а колиб се не стало ся, малиб радик. послы виступити з укр.-руск. клубу. Тимчасом клуб, хоч ухвалив вести рішучу опозицію, більшість его робила се лише для забляхманеня очий опозиційних виборців. „Гром. Голос“ вказує на те, що п. Василько в комісії для прилуки Босни вийшов і тим виратував Біверта „зрадою мужицких інтересів“, за що єму належалоб ся висловленє недовіря а навіть виключенє з клубу, дальше, що при голосованю над внесенем Масарика про загребский процес не було аж 11 руских послів, а на останку в бюджетовій комісії при голосованю над міністерством судівництва ввійшли послы Василько,

Олесницький і Цеглиньский і виратували міністра Гохенбургера, за котрим голосувало лише 21 послів (проти 20).

„Отся просто скандальна подія, каже „Гр. Голос“, скомпромітувала до решти український клуб, показуючи всему світови, що для більшости его—опозиція се лише маска, котра тепер обпала з лица клубу. Склала ся така штука против ухвали клубу тай без відома навіть української парламентарної комісії, до котрої, як відомо, належить і наш товариш др. Левко Бачинський, котрого однак про сю задуману штуку навіть не звіщено“.

Можливо, так розумує дальше „Гром. Гол.“, що міністер обіцяв їм який окружник до галицьких судів, але з того не вийде найменшого хісна, бо такі річи як пошанованє мови можна добути лише боротьбою (чи доказом на се боротьби на університеті о руску мову?). А сї виводи кінчить „Гром. Голос“ такою заміткою:

„Австрійське центральне правительство підпірає всіма силами ті верстви супротив Українців, збуваючи остатних обіцянками окружників якого міністра і таких инших марниць, або річей байдужних, коли просто не шкідливих для мас українського селянства в Галичині. Такою річю вважаємо ми український земельний, гіпочечний банк, що може лише зїсти і ті мізерні клаптики хлопської земельної власности, як подібні польські банки зїли майже до ¾ паньську (польську) земельну власність у Галичині. Банк той дозволений зрештою ще правительством Бека, бо теперішньому міністрови президентови Бівертові ані не снить ся що небудь Українцям не то давати, а хоть обіцяти. Він поводить ся з українськими послами просто як із рабами Полякам, і деякі з них таки дійсно подобають на них,—от хотьби й др. Ол. Колесса, котрий на скликанім ним недавно львівським вічу, навмисно промовчав справу відділення Холмщини—аби не наразити ся Полякам, котрих просто чорти беруть на саму згадку про сей новий поділ Польщі!“

„І клуб український не то мирить ся фактично з таким правительством, але й ратує его від упадку!“

Задля тих причин, пише „Гр. Голос“: „маємо право візвати наших радикальних послів, аби зараз же виступили із клубу, котрий компромітує не лиш українські селянські інтереси, український радикалізм, але взагалі поступову українську справу.“

(Конець буде).

В справі дух. семінарій.

„Истинно-руський“ „Галичанин“ наплів устами „истинно-русского“ г. Скицка—б. семінарїста—в 120 числі цілу купу лайки, неправд і дурниць на „семинарскую пайдократію“.

На початку подає „Галичанин“ зміст нашої статейки (ч. 109. „Русская“ преса а руске духовенство“). В справі переповідженя змісту нема що замітити. Лиш одно. В „Руслані“ було сказано, що: „Настоятельство семінарій занадто поблажливе для кацапів“. Сей вислів невірний і его ужито через помилку, бо в рукописи було сказано: „Після декого“ настоятельство і т. д.

Відтак подав „Галичанинъ“ коментарі до поодиноких наших тверджень, а ці коментарі можна поділити на три класи.

До першої класи належать замітки, які не подають нічого конкретного, але самі загальні, пусті фрази. Ширококатлицкий дух семінарії полягає — каже „Галичанинъ“ — в ненависті до „руських“, яких неустанно підозріває ся о нахил до схізма. Ректорський патріотизм, в яким виховують ся семінаристи, то крайній український фанатизм, який доходить деколи до підлоти. На се маємо одну відповідь: „gratis asseritur, gratis reicitur“.

Що до звязи між „руськими“ пересвідченнями а нахилом до схізма замітимо, що в засаді можна бути „руськимъ“ і добрим католицьким сьвященником. Але життя і практика доказують, що звичайно „руські“ мають нахил до православя. Виставе лиш читати „руську“ пресу з нікчемним уданем на руский єпископат та на українських „попиків-радикалів“ щоби мати понятя, чим кормить ся „руское“ духовенство.

Нічо дивного, що ректорат мусить більше бояти ся православних симпатій між „руськими“ ніж українськими семінарстами. Але з того не слідує, щоби ректорат, зложений з людей незвичайно сьвітлх і вировумілих, підозрівав кожного „руського“ з осібно а ргіогі о схізму“.

Друга класа заміток „Галичанина“ відноситься до способу трактованя „руських“ а українських інституцій. Ми замітили, що не дуже було би порадно, пускати семінаристів до читальень Качковського, в яких знаходять ся портрети Наумовича і часописи „Галичанинъ“ та „Русское Слово“. „Галичанинъ“ питає, чому пускає ся семінаристів до читальень „Просьвіти“, в яких містять ся портрети Шевченка, та часописи „Свобода“ і „Громадський Голос“. На се замітимо, що „Галичанинъ“ трактує становище ректорату до „руських“ інституцій так, немов би ректорат заборонив „руським“ семінаристам брати участь в просьвітній роботі читальень Качковського. А такої заборони не було! Паралель між читальнями Качковського а „Просьвіти“ храмає як не на обі то бодай на одну ногу. Шевченко був сьвітським чоловіком, якого діяльність не мала віроісповідного (православного) характеру, а якого промахи против християнства були спорадичні. Наумович то сьвященник-апостат, якого публична діяльність занадто тісно лучить ся з віроісповідним характером, щоби его культ не потягав темної маси до православя. Теперішня „Свобода“ досить коректна в церковних справах, підчас, коли „Русское Слово“ все лає на еп. Ортинського, та не в однім місци захвалює та з симпатією паше про православя. „Гром. Голос“ мало в якій читальни „Просьвіти“ найде ся, а як найде ся, то се аномалія, підчас коли „Русское Слово“ в читальни Качковського знаходить ся правильно.

Ми сказали, що ліпше, щоби просьвітну акцію вели семінаристи, як радикали. „Галичанинъ“ питає, чому тої засади ректорат не тримає ся, коли ходить о „руських“? Питанє безпредметове, хоть би тому, що „руські“ о се не просили.

„Галичанинъ“ нарікає, що семінаристи підкопують повагу „руських“ парохів самим хваленем української ідеї. Що за нерозум! Наперед хвалене української ідеї се лиш підрядна річ в акції семінаристів. Їм ходить о просьвічуванє народа, при чім деколи треба загірті до любови того народу, який загал називає руским, а нерідко також українським. Коли хто хвалить своє, а при тім не викликає ненависти до чужого, то се хіба годі назвати підкопуванем поваги противника. Вирочім — як знаємо з певних жерел — семінаристи були лиш в одній — одинокій парохії, де парохом є „руський“.

До третьої класи коментарів „Галичанина“ належить то, що він називає фактами. Ті „факти“ можна поділити на дві громади. Одна звернена на адресу настоятельства, а друга на адресу семінаристів.

Семінаристам закинево, що они пишуть обидливі слова на „руських“. Чи за штубацтва одиниць має відповідати загал? — По читальнях ходить звичайно 20—30 семінаристів. Се число о стільки невірне, що звичайно ходять їх 20. — Дня 16. мая вийшло їх аж 50. Се невірне, бо лише 31 і то задля концерту, доси одиноко-

го. — На 230 людей се хіба не багато, коли вийде 20 людей, хоть би і багато з них вертало до дому аж по 9-ій. Коли один питомець раз на кілька місяців опустить годину точок до розважання, то се ще не така велика страта. — Що семінаристи впокують своїми відчитами ненависть до „руськості“, се безвстидна лож.

На адресу настоятельства семінарії звернені такі факти. О. ректор мав спитати одного, чи він Русин чи москаль? Але се було сказане в формі жарту, без ніякої обиди, а що найважнійше не потягало за собою ніяких наслідків. О. віцекертор перечеркував в слові „руський“ одно „с“. І щож так страшного? В семінарії вільно уживати етимології або фонетики, але годі позваляти, щоби кождий вироблював собі ще ріжні нюанси правопису. Консисторія уживає етимології, але ніколи два „с“! — Щоби ректорат сьвідомо підтримував „подтрунюванє товаришей сепаратистовъ надъ рускими изъ-за етимологического правописанія“ і оказував тим партийну загонистість — се крайна лож. Ректорат толерує щоденні українські збори, а всюди, де є 6 „руських“, там підозріває ересь „собрание“. Се знов видумка, бо українські збори відбувають ся 2—3 рази в рік. Всякі збори „руські“ чи українські, мусять бути дозволені ректоратом, який звичайно висилає з поміж себе двох делегатів. На одних зборах такий делегат виступив навіть в обороні „руських“. — „Галичанина“ заборонено читати. Зовсім справедливо, бо „Галичанинъ“ накидає ся на особу поодиноких членів ректорату, на семінарію, на єпископа і зраджує за богато православних симпатій.

На українські конгреси ходять семінаристи через половину, а деколи всі, таксамо хор бере участь в похоронах визначних укр. людей, але на похорони Дідицького заказано „руським“ йти. На то замітимо, що на просьвітнім конгресі було семінаристів около 70, а таких случаїв, що виходив би цілий семінар, не було, винявши папський концерт. Коли не пушено хору на похорони Дідицького, то нічо дивного, бо є се ніхто не просив.

Пайдократам К. і М. виточено канонічний процес — чого „руським“ відмовляють — і не видалено з семінарії, хоть они розбивали голови „руськимъ“ крестянамъ в Розвадові. І знова лож. Канонічного процесу питомцям з засади не виточує ся і не виточувано ані москвичим ані Українцям. На „пайдократа“ К. зроблено донос до Ординариату, але за що иншого, а не за події в Розвадові. Оклеветаний потерпів навіть, але вкінці виявила ся его невинність. „Пайдократови“ М. не зроблено ніякого закиду. За розвадівські події богато людей було взваних до суду, але ані К. ані М.

Питає „Галичанинъ“, чому не виточено процесу канонічного „руському III года“, але вигнано его на донос декана? Відновімо на те, що канонічного процесу не виточує ся ніякому питомцеві, лиш сьвященникові. Згаданого „руського“ посуджувано о участь в паломництві до Почаєва. Про се говорив цілий Львів, а навіть говорено про фотографію учасників паломництва, на якій був і наш „руський“. Вирочім „руський“ мусів мати ще інші справи на совісти, про які мабутъ знав ректорат, коли его виключив з семінарії. Але кваліфікаційних книг хіба не має ректорат на услуги „Галичанина“!

З сего бачимо, яка то „істинно-русская“ правда! Наші твердження озираємо на цілком певних інформаціях.

Допись з Перемишля.

(Перший іспит зрілости в ліцею руского Інститута для дівчат. — „Народний Дім“. — „Віра“. — „Руска Щадниця“. — „Нар. Базар“.

(Конець).

„Руска Щадниця“ в Перемишлі — пише д. Д. Коренець в „Перемискім Вістнику“ — зачясяєсь до наших інституцій тому, що наші „опікуни“ не хотіли єї мати в серци краю, у Львові. Єї характер загално-краввий.

Рік 1908. се доперва другий рік встования „Щадниця“, а вже встигла она за так короткий

час заняти передове місце між нашими інституціями фінансовими.

Членів мала она усього 73, так, як звісно, в того рода інституціях число членів не є мірилом розвитку товариства. Наколи в кредитових інституціях опертих на законі з 1873. р. кождий довжник мусить бути членом товариства, позаяк такі товариства мають служити для помочи своїм членам, то члени „Щадниця“ яко товариства з характером добродійним власне мають обмежений кредит в „Щадниця“, позаяк не можуть користати в ній з кредиту векселевого, лише з гіпотечного, а звісно, що „Щадниця“ уділяє позичок гіпотечних лише до половини вартости і на перше місце гіпотеки. Кождий член крім того складає одноразовий, безповоротний даток на фонд резервовий Товариства (100 К). Тому мірою розвитку таких інституцій є в першім ряді стан щадниця і уділений позичок. Під тим зглядом „Щадниця“ наша здала іспит дуже добре. Она зібрала 2,976.572 К вкладок, при процентовій стопі 4 1/4 від ста, а стан гіпотечних позичок вносив 2,582.679 К, в тім 525, се є 58% позичок на реальности селянські на квоту загалну 1,511.461 К. Щадниця отже служила передовсім інтересам самих селян. Портфель векселей, який після статутів не сьміє вносити більше, чим 15% загалної суми вкладок, мав 673 векслів на суму 368.593 К. Позаяк „Щадниця“ є центральною краввою інституцією, тож в ній мали кредит також наші товариства задаткові через реесконт римес в загалній квоті 273.963 К. Кредит в „Щадниця“, хоча труднійший, одначе дешевійший, позаяк она бере від гіпот. позичок 5 1/2, від есконту векслів товариств 6, від приватних 6 1/2%. Стан фонду резервового був 9.582 К, а чистий зиск 12.550 К, який цілий переходить до резервового фонду. Дирекція сповняє свої обовязки безплатно.

Позаяк після статута весь чистий зиск „Щадниця“ так довго переходить в цілости до резервового фонду, доки він не буде вносити 5 прп. вкладок щадничих убогих цєрков, інституцій і уділяти запомог, що є єї головною цілею. Щоби она як найскорше могла тую ціль сповняти, повинна наша сусьвітність усі свої капітали, так власні, як церковні і інституцій в ній містити, о скільки доси містить їх в чужих інституціях. Та на жаль се малій лиш частині нашої сусьвітности лежить на серци. Як точно знаємо, у самих львівських касах є 3,000.000 К приватного гроша, — не говорю о фундаційних капіталах, — ними обертають чужі, а наші люди вміють лише варикати, если не можуть сейчас дістати позички в „Щадниця“. Забувають, що она сама грошій не робить і если хоче їх комусь позичити, мусить вперед їх від вкладників дістати.

Наймолодша наша дитина се „Народний Базар“. Наколи інші діти в тім віці ще не вміють добре сидіти, то наш „Базар“ вже стоїть кренко на ногах.

Оснований у вересні 1908. р. для торгівлі шкільними і канцелярийними приборами та галлятерією числив він з днем 31. грудня 1908. р. 74 членів, які зложили на уділі 776 К (оден уділ вносить 10 К), а на фонд резервовий 74 К, вкладок до обороту було 5.791 К, товарів на складі вартости 16.806 К, чистий зиск вносив 285 К. — За весь 4-місячний час продано товару за 6.578 К, що в огляду на продаж переважно дрібну, крейцарову, являєсь високою квотою. Склепом упрявляє фаховий купець, при помочи касієрки і практиканта торговельного. Дирекція сповняє свої функції безплатно.

Як початки показують, товариство має вигляди на гарний розвиток в будучности. Если лише самі місцеві інституції, наші громадяни, та шкільна молодіж его піпуть солідарно, то він вже може сильно стояти, если же ще і провінція допише (сьвященство, учителі) то дуже навіть сьвітло мусить „Базар“ розвинутись. А заслугує він на таку долю, бо его товар добірний і дешевий, а до того оре він доси нетикану у нас ниву.

Державна рада.

На вчерашнім засіданю посольської палати відповідав міністер рільництва др. Браф на ін.

терпелістю п. Кірхмаєра, по чім приступлено до продовження першого читання правительственного, фінансового начерку.

П. Кравс (Чех) мотивував опозиційне становище свого стороництва супроти сего начерку.

П. Грубан заявив, що приневолений виступити проти начерку не лише з політичних але також з чисто річевих зглядів. Бесідник пригадує пропамятне письмо мораванського краєвого виділу і заявляє, що его стороництво не допустить до дальшого обмеження автономії країв. Домагає ся, щоби держава обняла середні школи і дальше заклала промислові і фахові школи.

П. Будіг промовляв проти підвижки податку від спиритусу і пива а заявив ся за збитковим податком. Жалував ся на упосліджуване Морави.

П. Кость Левицкий заявив, що доки Русини не знайдуть в галицькій соймі справедливости, доти не мають ніякого хісна з санаціей краєвих фінансів. Клюб бесідника поставив „імпетіум“ між реформою фінансів а заведенем загального виборчого права до сойму. Доки Русини не можуть в соймі знайти права, не мають в тім найменшого хісна брати участь в розправі над санацією галицьких фінансів. Вкінці вияснив фінансове положене Галичини, яка має річного недобору 24 міль. корон. Се вислід попіраня автономії країв, яке довело до гноблення народів і односторонньої господарки упривілейованих верств. Бесідник критикує фінансовий начерк правительства в приміненю до Галичини. По підвижці податку від горівки і пива, буде Галичина платити державі понад 14—15 міль. корон річно більше а за се одержить лише 9 міль. Коли однак підвижка податку від горівки і пива необхідна, то належить дати убогому галицькому населеню відшкодоване цілковитим увільненем одно- і двокімнатних будинків від домово-клясового податку. В теперішнім начерку ходить о питане управління в дечім державного права фінансового. Міністер скарбу розважує се питане виключно з технічно податкового становища. Мимо того основа фінансового права в хосен держави не є переведена в предлові загально і послідовно. Стороництво бесідника надіє ся, що народна палата заспокоїть не лише потреби держави і інтереси краю, але передовсім потреби народів. Позаяк теперішня пропозиція не відповідає тим вимогам, то мусить бути основно змінена. На тім становищі буде стояти клуб бесідника також в комісійних нарадах.

По промовах п. Урбана, Діаманда, Гломбінського, Гросса, Жітніка і Странського перервано наради о 11. год. в ночи.

П. Курилович і тов. внесли вчера інтерпеляцію до міністра краєвої оборони в справі убійства селянина Фучили жандармом Кузьміком з Яслива.

Вчера роздано в палаті звіт бюджетової комісії про бюджет на 1909 р. Правительственный прелімінар виказав в розходах 2.303.596.102 К, в приходах 2.303.557.294 К. Звіт бюджетової комісії виказує в розходах: 2.406.554.543 К а в приходах 2.404.647.482 К. До сего звіту долучує комісія слідуєчі мотиви: Доси було звичаєм замикати бюджет малою надвижкою а для поодиноких позицій старати ся о покриті дорогою бюджетової провізорії. Вже минушого року зробила заміт сему способови бюджетованя а сего року сама поправила бюджет в тім напрямі. Отже вставляє в розходи відповідні кредити на закупно матеріялів для артилерії (9.540.000), на персонал будови водних доріг (1.856.393 К), на розширене телефонічних сітай (6 міль. кор.), на залізничні цілі і т. д. а рівночасно підвищила покриті, втягаючи в них касові засоби в 1907 р., квоти з викупу позичок і т. д.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Вчера по полудни відбула ся нарада клубових голів в справі поступованя при бюджетових нарадах. В розправі забрав голос також бар. Бінерт, вказуючи на квітність полагоди бюджету до 25. с. м. і попіраючи пропозицію п. Пергелта,

щоби переведено одну розправу генеральну а чотири подрібні. До ухвали не прийшло, позаяк п. Шустершіч хотів ще порозуміти ся в парламентарно комісією славянського союзу. По поновім зібраню вечером доведено до порозуміння. Принято пропозицію Пергелта і ухвалено признати кождому стороництву від голови члена 9 мінут часу на промову. Сионісти спротивили ся сему, бо малиб лиш 36 мінут на промову але інші стороництва обіцяли відступити їм щось зі свого часу.

Согг. Herzog звіщає, що між рускими послами в Галичині і Буковині ведуть ся переговори в справі поновної злуки обох клубів.

Президент міністрів бар. Бінерт був в неділю на послуханю у цісаря і представив послідні приключеня в палаті послів. При тій нагоді висказав цісар президентови міністрів своє особливе вдоволенє по причині захованя ся кабінету і з признанем згадав про тих членів правительства, які в тяжких услівях піддержували політику правительства, до якого належать, також при голосованю, яко послі. Вже задля сего не бачить цісар причини, щоби дехто з членів кабінету мав виснувати послідовність що до свого становища.

Засіданє палати вельмож скликано на 24. с. м. На дневнім порядку закон про заразу худоби і про торговельних помічників.

N. fr. Presse заперечує вість, будьто би димісія бар. Буріяна мала наступити вчаснійше, як перед сесією делегацій. Дальше подає, що цісар удасть ся вже 25. с. м. до Будапешту а 10. липня удасть ся звітам до Ішлю. Сей виїзд має причинити ся до вчаснійшої полагоди переселеня.

— На почтових опоясах нинішнього числа виписано (в коронах) залеглу передплату по день 14. н. ст. червня 1909, або зазначено день, поки сягає заплачена передплата. П. Т. довжників просимо вирівнати залеглу передплату чим скорше, а інших П. Т. передплатників просимо відновити передплату, і в тій цілі долучуємо почтові чеки. — *Адміністрація.*

Новинки.

— Календар. В середу: руско-кат.: Лук ліяна м.; римо-кат.: Франціска Р. — В четвер: руско кат.: Митрофана патр.; римо-кат.: Адольфа.

— Культурність „Діла“. З нагоди заміток на шій редакції про сецесію Буковинців в українського клубу подало „Діло“ (ч. 127) ось які, тоном і змістом високо-культурні помічаня:

„Мов сичане гадини проїс ся голос Руслана після сецесії буковинських послів із українського парламентарного клубу. Рептилька аж задихалася з радости ізза розбитя українського клубу; рептильці аж віддих задала вістка про саму можливість порозуміння між галицькими й буковинськими послами тай про ідею заснованя спільного українського парламентарного союзу. Останками їди плонув старий беззубий гад поміж галицьких і буковинських послів; увесь за сіб алови задля витрученя його поза рамки діяльної політики, вся зависть проти щасливійших „соперників“, уся інтригантська підступність — висипались нараз із газетки політичного емерита, якого почуте національної самопошани й приличности змело з арени активної політики та присилувало вдоволяти ся ролюю круків й гієн, котрі за плечами борців кракають і скавуть тай — за їх плечами — ажирють добро, злоте таке трудями й кровю борців, ажирють самі тай ще свої родини тим жиром угощують.“

Ми не входимо в те, чи писав їх хто небудь з посеред старших, чи з посеред молодших членів редакції „Діла“, одно хіба можемо сказати, що писав їх чоловік, який з культурою ще не мав нагоди зустрінути ся. Наша редакція далека від сего, щоби полемізувати з сего рода некультурним „сичанем гадюки“, яка могла би спокійно кози пасти, а який не місце за столиком в редакції „Діла“. Може старцям, чи недоросткам в „Ділі“ подобати ся наша статя, або ні, але в інтересі публіцистики можна би бажати, щоби така погана лайка, яку вони заводять, не находила місця в органі, що має претенсію ухадити за поважний. А про п. Василька можемо сказати, що в інтересі рускої справи він не міг байдужно дивити ся ані на поклик одного посла „вшати Ляхів на сухій вербі і топтати їх в Сяпі“, ані на безчещене руских полків в часі окупації Босни, ані на підпольну роботу деяких послів, які в своїх власних інтересах ін-

тригували та інтригують против п. Василька та інших клубових товаришів. Тут лежить причина політичних неудач руских послів і про се знає „Діло“. І як довго не прочистить ся воздух в рускім парламентарнім клубі, так довго будуть стояти з далека від него буковинські послі. А про „політичного емерита“ можемо хіба сказати, що ми були би раді, якби навіть старці в „Діла“ бодай на склоні житя, принесли рідній землі стільки хісна, скільки він вчинив добра своєю невпинною працею.

— На рускі школи в Парані (Бразилія) жертвував цісар Франц Йосиф з нагоди 60-літнього ювілею свого володарства 1.500 корон, які переховують ся в австро-угорскім консулаті в Курітібі.

— З Полтавщини. Полтавска губ. земска управа недавно була розіслала всім повітовим земствам на Полтавщині пропозицію, щоби они купили по кілька примірників видавої „Часом“ у Києві популярної ілюстрованої біографії Т. Шевченка задля ознакомленя місцевого населеня з житєм поета. Але через протест попечителя київского учебного округа сю книжочку були на час перестали продавати. Тепер же, як повідомляє „Полт. Гол.“, губернска управа переказала повітовим земствам, що полтавський губернатор проти продажі та розповсюдження серед народу книжочки „Житє Тараса Шевченка“ нічого не має.

— В „Руси“, органі д-ра Дудикевича передруковано дословно в ч. 21 наші „автентическія разоблаченія“. Очевидно, мусіли они дуже подобати ся редакторови, госп. Продикови. А що они вірні, се посвідчає сам господин редактор, який навіть вітрить своїм нохом за інформаторами. Дивує нас лшше, чому він не дозволяє на передрук „автентическихъ разоблачений“ своему антагоністови „Галичанинові“? Оправдує ся стара латинська приповідка:

Quod licet Procykovi
Non licet alio bovi...

— Археологічні розкопки біля Десятинної церкви в Києві. Сими днями робітники, розкопуючи траншею на східнім боці біля Десят. церкви, наткнули на стародавній мур з цегли та глини. Мур сей в землі-ціліній тягне ся до східної стіни перкви і відкопанє его забере менше двох тижнів часу. Мур сей викликав великий інтерес серед учених. Він дуже добре заховав ся і заперчо не був відомий тим, хто коли до сего часу в садбі Десятинної церкви копав. Дня 8. с. м. знайдено в рокопках золотий досить масивний перстень з червоным каменем (чотирикутником), навколо якого видно гарний орнамент — і невеликий бранслет тонкої артистичної роботи з головою, зробленою з якоїсь крихкої маси. Крім сих знахідок у верхній верстві землі знайдено ще одну сережку, якої очевидно не помітили попередні копачі, і багато мармурових шматків. З боку в траншеї розкопано декілька кістяків. Між иншим в одній ямі в зовсім перетлілій дубовій домовині лежали два кістяки — очевидно — хлопчячі. При дальшій розкопуваню траншеї, коло старинного муру, у вапні, між дрібним камінем, робітники наткнули ся на цінний скарб, що лежав в двох окремих місцях ями. Знайдено 18 срібних сережок простої роботи, без дугих бульбашок, 6 великих перстенів і наперстного хреста делікатної роботи. Всі ці річі є з великокиязівської доби не пізнійше XII століт. Можна догадувати ся, що при попередних розкопах річі зрушено з місця, але ніхто на них не звернув уваги. (•Рада•)

— Незавидна доля наших переселенців. Курітська „Зоря“ доносить, що в маю с. р. прибуло до Бразилії много іммігрантів, майже всі Русини. Остатні, котри приїхали, їхали через Триєст і зістали відставлені до Сан Павля на нову колонію коло Iguare і Cananea над морем межі Сантос а Паранагва. Підсоне там є нездорове для наших людей, бо за горяче. Всі ті люди їхали до Парани а не до С. Павля. Тож як довідались, що не суть в Парані, почали ся забирати відтам. Хто що міг, то брав з собою, а решту полишали і йшли понад море в напрямі до Парани; дороги жадної нема, то дерли ся по корчах, драпали ся по горах, аж зайшли до містечка Iguare. Там розмовили ся з одним о. Францішканом, котрий говорив по моравски і поміг їм дістати ся до Парани на вітрильнім кораблі. Очевидно, що сему винні самі переселенці, які перед виїздом не звернули ся о поміч до руск. тов-а „Провидіне“ у Львові.

— Жидівські обманства. Вчерашнього дня мала розпочати ся перед трибуналом присяжних судій в Коломиї розправа проти шістьох жидів з Заболотова, обжалованих за обманства. Яко обжаловані стають б. директори „Банку Купецкого“ в Заболотіві: 65-літній Мортко Розенбав, 61-літній Герл Тав, дальше урядники того „банку“ Давид Розенбав, Давид Клір, Озья Фішель і Шмід Райнер. Прокуратура обжаловує їх о сфалшованє векслів на поверх пів мільона корон, о веденє фалшивих книг та за обманюване сторін. Весь дохід чистий і нечистий з „банку“ потавав в їх кишнях, а діяльність того „банку“, як зазначає акт обжалованя, була загалом довгим рядом обманств, дефравдацій, фалшиви-

пта і визиску. — Розправа відложена до четверга.

— Перерва в залізничній руху. З причини зниження повенню залізничного напіву межі Підвисоком а Підшумлянцями, здержано на шляху Галич-Підвисоке рух залізниць імовірно до дня 18. с. м.

— Убитий жандармом. В Волі вижній, сяноцького повіта, згинув оноді від жандармского багнету господар Іван Фучила. Про сю трагічну смерть доносять: Іван Фучила сидів дня 11. с. м. в само полудне в корчмі з кількома господарями і розмовляв про дикі і стрільби. Потім, щоби похвалити ся, пішов по свою стрільбу до дому. Повертаючи з нею до корчми, стрітив по дорозі жандарма Людвіка Кузьміка, який хотів сконфіскувати стрільбу. Фучила відповів, що стрільба служить до страпєня диків і не віддав її. Однак на візване жандарма йшов з ним до війта. Коли дійшов до свого обійстя, Фучила заявив, що дальше не піде, а як заслужив на кару, то заплатає. Розлючений жандарм пхнув его тоді багнетом в живіт так, що внутрєнности вийшли на верх. Ранений смертельно Фучила падаючи на землю, сказав: „А тосьте мені, пане, догодили“. До 4. години рано Фучила не жив. В тій справі пос. Курилович виїс в державній раді інтерпєляцію.

— Землетрясенє. Позавчера коло 9. год. вечером навістило полудневу Францію сильне землетрясенє. В околицях Марсилії завалило ся багато домів і згинуло немало людвй. В півні Італії відчуту лише легко се землетрясенє.

— Напасть індіанців. Алармючі вісти надходять до Курітиби в S. Jergonuto місцевости положеній над рікою Tibagu в північній части Парани. Богато людвй зі страху перед індіанцями опускають домї і майно. Недавно 14 білях і 18 основних індіан удали ся до лісів пошукувати індіан. Знайшли хатини диких, але перед перевисшаючою силою індіан мусіли ся чим скорше усунути. Як оповідають, то скількість диких е так велика, що небезпечно їх атакувати. Дикі витяли в лісі дорогу, котрою вигідно можна конем їхати. Дерева суть рівно спускачі і пні на сторону відвалені, а з сего догадують ся, що межі дикими находять ся також і освоені індіанци.

— Замкненє 107 корчем. Стало ся се не в нашій убогій Галичині, але в богатій Америці в державі Індіана. В справі знесеня корчем в околиці Медисонї зроблено межі населенєм загальне голосованє. Вислід був такий, що більшстю тисячки голосів рішено знести 107 корчем.

— Дрібні вісти. Виділ Р. Тов-а педагогічного признав одноразову підмогу з фондациі ім. Романа Алексєвича в квоті 120 К Любві Даниловичівній, учениці V кл. руского дівочого ліцея в Перемишлї, сироті по нар. учителю. — На пам'ятник Шевченка в Київї зложено на квизочку ч. 5555 Кр. Союза кредитового в сім місяци 233-80 К.

Оповідки.

— В Перемишлї уряджує п. Модест Менцінський в четвер 17. с. м. концерт в салі „Народного Дому“.

Посмертні оповістки.

— О. Юліан Німілович, ігумен Васильяньского монастиря в Золочеві, б. довголітній управитель народної школи, завідатель парохії і член міської ради в Дрогобичі, упокоїв ся дня 13. с. м. по довгій і тяжкій недужі в 71. році життя а в 43. р. сьвященства. В. е. п.!

Телеграми

в дня 15. червця.

Прага. Bohemia доносить, що підчас ловів у гр. Черніна наслідник престоло, архіви. Франц Фердинанд стрігити ся з гр. Стефаном Тісрю. Сему зїздови приписують важне політичне значєне.

Котаро. З ріжних місцевостей Черногори доходить вісти про численні політичні арештованя. Доси мали увязвати 29 осіб, підозріних о належанє до заговору на жите кв. Микити. Відозви заговірників звивали до приміненя „молодотурецкого“ способу проти черногорского князя.

Льондон. Daily Telegraph доносить з Білгорода, що на сербско-австрійській границі прийшло до оружної стички. Австрійска гранична сторожа мала перейти на сербску сторону, звести борбу і заповонити одного сербского вояка.

Солунь. Ген. Джагїд побїдив і розїгнав альбанських ворохобників коло Малїци і посунув ся зі своїм війском дальше до Шїшми.

Ріо де Жанейро. Президент Бразилїї, Мозейра, помер вчера в Пенна.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати про ціни збіжа і продуктів у Львові від 7. до 13. червця 1909:

Table with 2 columns: Product name and Price per 50 kg. Items include Wheat, Rye, Barley, Oats, Corn, Beans, etc.

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицького князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16° ст. 18. — Цїна 10 ст.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрійского безкоролїва). Львів 1903. 8° ст. 27. — Цїна 30 с.

Жигимонт Кейстувович, великий князь Литовско-русский. Історична монографія. Жовква 1905. 8° ст. XIV+170. — Цїна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Цїна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza a історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Цїна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замїтки і матеріяли до історії України-Руси. І. Жовква 1908. мал. 8° ст. 170. — Цїна 2 К.

Історичний розвиток імени українсько-русского народу. Львів, мал. 8° ст. 41. Цїна 40 с.

Дїстати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Рїнок 10.

Ол. Барвіньский, Історичний огляд засновин Народного Дому у Львові (на основі жерел). — Цїна 80 сотиків.

Ол. Барвіньский, З останних десятиліть XIX віку. — Цїна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego, list Edw. Gniewosza, szefa sekcijnego ministerstwa wuznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego. — Цїна 10 сот.

Гомерово Одиссея, переклад Ніщивського (Байди). Ч. I і II. — Цїна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідія, переклад Сердешного. — Цїна 1 К.

Григорій С. Сноворода. — Цїна 30 с.

Кониський, Непримирена. — 40 с.

Куліш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с. Княгиня 30 с.

Проф. Ратміров. повість „Мордовця. — 40 с.

Оржешко, Великий, новеля. — 50 с.

Йов, переспів П. Ратая. — 1 К.

Можна дїстати через адміністрацію „Руслава“ або в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка.

Colosseum

В пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма

від 1. до 15. червця 1909.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В недїлі і сьвята 2 представленя о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятницї High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвіка ч. 5.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-рускої фабрики Евгєна Біліньского в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликү:

Свій до свого!

Телефон 788. — Конто щадницї почтової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дїм).

приймає обезпечєня будинків, збіжа і знарядїв господарських, від шкїд огневих під корисними услївами, числить умітковані премії за обезпечєня,

ліквідує шкїди безпроволочно по пожарі,

удїляє обезпечєним членам з річної надвижки звороти.

За рік 1908 припадає на користь членів зворот 15%.

Полїси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса Опщадности, Руска Щадниця і інші каси опщадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на жите в Товаристві взаїмних обезпечєнь в Кракові. Інформації до обезпечєнь удїляють агенції „Дністра“.

Зголшєня письменних господарів о агенцію приймають ся тільки в таких громадах, де єще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12. 1908 виносять: Фонд резервовий і резерва премій К 1,865.540.—; инші фонди К 458.564.—; разом К 2.324.104.—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—3.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1909.

Table showing train schedules from Lviv to Krakow, Ternopol, and other stations. Columns: Destination, Morning, Afternoon, Evening, Night.

Table showing train schedules from Lviv to Ternopol, Brod, Kuruvich, and Vinnyk. Columns: Destination, Morning, Afternoon, Evening, Night.

Зі Львова відходять до

Table showing train schedules from Lviv to Krakow, Ternopol, Brod, Kuruvich, and Vinnyk. Columns: Destination, Morning, Afternoon, Evening, Night.

Table showing train schedules from Lviv to Ternopol, Brod, Kuruvich, and Vinnyk. Columns: Destination, Morning, Afternoon, Evening, Night.

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзда печатані товстим друком. — *) Лише в недїлі і сьвята від 10/2 до 10/3. А) Лише в недїлі і сьвята від 1/2 до 3/4. — Б) Лише в недїлі і сьвята від 1/6 до 3/8. — В) В недїлі і сьвята а від 1/6 до 3/8 щодєнь. — Г) Щодєнно від 1/2 до 3/4. — З) Лише в недїлі.

